

یادداشت سیاست‌گذاری اقتصاد و توسعه کشاورزی و روستایی

سال ۶ / شماره ۱۰۱ / ۱۴۰۴

۱۴۰۴/۰۹/۲۹

مطالب این شماره

چشم‌انداز بازار جهانی گوشت و پیامدهای سیاستی آن در
افق ۲۰۳۳ ۲

تدوین و گردآوری: فریا عباسی

این موسسه با کمال احترام و سپاس، پذیرای نظرات ارزشمند خوانندگان
این اثر می‌باشد

تلفن: ۴۳۹۱۶۰۰۰ نمابر: ۸۸۹۶۶۶۰ کدپستی: ۳۷۳۱۳-۱۵۹۸۶

E-mail: aperi@agri-peri.ac.ir
<https://www.agri-peri.ac.ir>

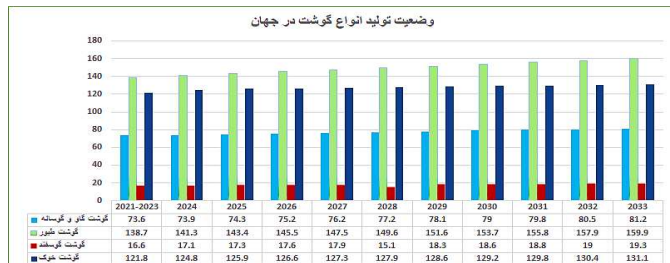
عنوان: چشم انداز بازار جهانی گوشت و پیامدهای سیاستی آن**در افاق ۲۰۳۳****تدوین و گردآوری: فریبا عباسی****کد: BR-4-14040929-(24)****مقدمه**

تولید گوشت یکی از ارکان کلیدی امنیت غذایی و اقتصاد کشاورزی در جهان است. تولید و مصرف گوشت در سطح جهانی تحت تأثیر عوامل ساختاری (رشد جمعیت، افزایش درآمد سرانه)، عرضه محور (هزینه خوراک، بیماری های دامی، مقررات زیست محیطی) و تقاضا محور (ترجیحات سلامت و تغییر الگوی مصرف) قرار دارد. براساس گزارش سازمان خواربار و کشاورزی و سازمان توسعه همکاری های اقتصادی در سال ۲۰۲۴، رشد تولید جهانی انواع گوشت در دهه آینده آهسته تر از گذشته خواهد بود و گوشت طیور سهم قابل توجهی از افزایش عرضه و مصرف را به خود اختصاص می دهد. ایران در این میان وضعیت نامتوازن دارد. ظرفیت تولید گوشت در ایران (به ویژه دام سبک و طیور) قابل افزایش است، ولی فشارهای هزینه ای، محدودیت منابع آب و نگرانی های زیست محیطی و بهداشتی ریسک های قابل توجهی ایجاد می کنند. به همین منظور، در این یادداشت چشم انداز تولید، مصرف و قیمت جهانی گوشت، براساس پیش بینی های مشترک سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد و سازمان توسعه و همکاری های اقتصادی در افاق ۲۰۳۳ با در نظر گرفتن پیامدهای سیاستی در زمینه مدیریت عرضه و تقاضای این گروه محصولات بررسی می شود.

وضعیت تولید گوشت در جهان:

انواع گوشت در گزارش سازمان خواربار و کشاورزی و سازمان توسعه همکاری های اقتصادی، شامل گوشت گاو و گوساله، گوسفند، مرغ و خوک می باشد. همان طور که در نمودار (۱)، مشاهده می شود، گوشت مرغ به ترتیب بیشترین سهم را در بین انواع گوشت در جهان دارند. در سال ۲۰۲۳، تولید جهانی گوشت به حدود ۳۵۴ میلیون تن رسید که ۰.۷ درصد بیشتر از سال قبل بود. در آسیا به دلیل کاهش سودآوری بخش دامپروری سنتی و اعمال مقررات جدید در چین، تولید گوشت خوک کاهش یافت و بسیاری از واحدهای کوچک و سنتی از چرخه تولید خارج شدند. به همین دلیل در این تحلیل تمرکز بر گوشت مرغ و گوشت قرمز است.

در آمریکای جنوبی، رشد تولید گوشت به دلیل افزایش رقابت پذیری ناشی از کاهش ارزش پول ملی کشورها، افزایش تقاضای جهانی، هزینه های نهاده های پایین تر و شرایط مساعد آب و هوایی بوده است. در حالی که در اقیانوسیه افزایش عرضه دام های آماده کشتار به رشد تولید کمک کرد. در اروپا افزایش هزینه های مقررات از مقررات زیست محیطی، کاهش سودآوری به دلیل افزایش تورم، شیوع بیماری های دامی و کاهش جمعیت دام ها بر تولید تأثیر منفی گذاشت و منجر به کاهش تولید گوشت شد. پیش بینی های آینده نشان می دهد که رشد تولید گوشت در دهه آینده ممکن است نسبت به گذشته کندتر شود، اما سهم گوشت مرغ و ماهی در افزایش عرضه و مصرف همچنان قابل توجه خواهد بود. در آفریقا، شرایط آب و هوایی، زیرساخت های دامداری و برخی درگیری های منطقه ای بر تولید گوشت در برخی کشورها تأثیر گذاشته است، اما این تأثیر در سراسر قاره یکسان نیست و برخی کشورها همچنان تولید گوشت قابل توجهی دارند. در آمریکای شمالی، گزارش ها نشان می دهند که افزایش هزینه های تولید، از جمله بهره وام های بانکی و قیمت نهاده ها، فشار اقتصادی بر دامداران ایجاد کرده است؛ با این حال، این موضوع به معنای کاهش مطلق تولید گوشت نیست و برخی شاخه ها مانند گوشت طیور همچنان سطح تولید و مصرف بالایی دارند.

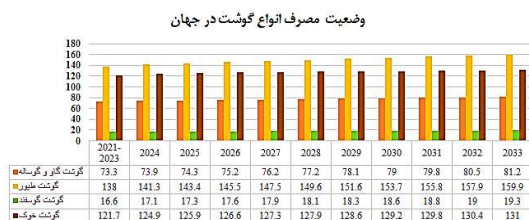

نمودار ۱. وضعیت روند تولید انواع گوشت در چشم انداز ۲۰۳۳
(منبع: OECD/FAO, 2024)

نرخ رشد سالانه تولید انواع گوشت در سطح جهانی در بازه زمانی ۲۰۲۳ تا ۲۰۳۳ به طور متوسط حدود ۱.۱ درصد افزایش یابد. این نرخ رشد کمتر از انتظارات قبلی و نشان دهنده کاهش سرعت رشد تولید گوشت در سال های آتی است. انتظار می رود تولید جهانی گوشت تا سال ۲۰۳۳، حدود ۱۲ درصد معادل ۴۱ میلیون تن لاشه افزایش یابد و به حدود ۳۸۸ میلیون تن لاشه برسد. براساس گزارش مشترک سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد و سازمان توسعه همکاری های اقتصادی، تولید گوشت گاو در میان مدت با افزایش وزن لاشه دام ها، بهبود ژنتیک و ارتقاء مدیریت مزرعه افزایش و به ۸۱ میلیون تن خواهد رسید. رشد

اروپا و ایالات متحده آمریکا مصرف گوشت طیور با روند بیشتری افزایش خواهد یافت. اکثر مناطق مصرف گوشت گاو خود را کاهش خواهند داد، به جز منطقه آسیا-اقیانوسیه که انتظار می‌رود سرانه مصرف گوشت گاو در این دو منطقه، به دلیل رشد طبقه متوسط و افزایش تقاضای گوشت گاو، حدود ۰.۵ کیلوگرم در سال افزایش یابد.

چین، هند و پاکستان، به‌عنوان دومین، پنجمین و ششمین مصرف‌کننده بزرگ گوشت گاو (به‌اضافه گوشت شترمرغ و گاو میش) در جهان، مصرف سرانه خود را افزایش دهند. در مقابل، در آمریکای لاتین، آمریکای شمالی و اقیانوسیه که مصرف‌کننده گوشت گاو هستند، به دلیل افزایش قیمت گوشت گاو، کاهش در سرانه مصرف را تجربه خواهند کنند.

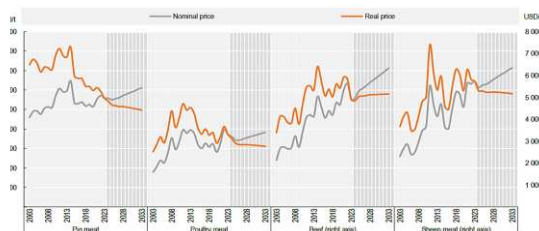

نمودار ۳. توزیع مصرف انواع گوشت در جهان در چشم‌انداز

(۲۰۳۳ (منبع: OECD/FAO, 2024)

وضعیت قیمت گوشت در جهان:

روند قیمت انواع گوشت در نمودار (۴)، نشان می‌دهد، قیمت گوشت در میان‌مدت، با کاهش هزینه‌های خوراک و تورم عمومی، کاهش تدریجی یابد. با افزایش درآمدها، هزینه مصرف‌کنندگان برای خرید گوشت طیور، دوباره افزایش خواهد یافت. انتظار می‌رود کاهش رشد تقاضای گوشت قرمز، قیمت‌ها را در سطح پایین نگه دارد. قیمت واقعی گوشت در محدوده ۷ درصد تا ۱۹ درصد پایین‌تر از میانگین سال‌های ۲۰۲۱-۲۰۲۳ قرار گیرد.

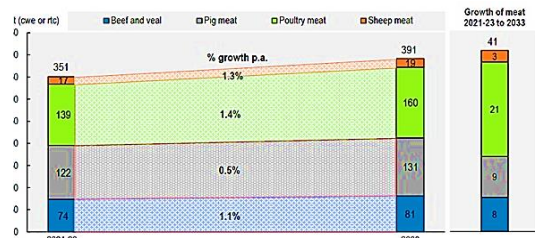
نمودار ۴. وضعیت روند قیمت انواع گوشت در چشم‌انداز

(۲۰۳۳ (منبع: OECD/FAO, 2024)

منابع:

1. OECD/FAO (2024), OECD-FAO Agricultural Outlook 2023-2032, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/08801ab7-en>.

تولید در چین و توسعه زیرساخت‌های صنعت گوشت در هند، دلیل این افزایش عرضه جهانی این گوشت خواهد بود. همچنین، پیش‌بینی می‌شود تولید جهانی گوشت گوسفند تا سال ۲۰۳۳ به ۱۹ میلیون تن خواهد رسید، این رشد ناشی از بازسازی گله‌ها و افزایش نرخ بهره‌زایی در پاسخ به افزایش قیمت‌ها است. چین حدود ۱۶ درصد از این افزایش تولید را به خود اختصاص خواهد داد. گوشت طیور، در مقایسه با سایر انواع گوشت، به دلیل چرخه تولید کوتاه‌تر، بازدهی بالای خوراک با هزینه کمتر و دسترسی آسان‌تر به بازارهای شهری، انتظار می‌رود بخش قابل توجهی از افزایش تولید گوشت در سال‌های آتی را به خود اختصاص خواهد داد. در مجموع، این روندها نشان می‌دهد کشورهایی که در سیاست‌های دامپروری به سمت کاهش هزینه‌های خوراک، اصلاح نژادهای پر بازده و بهبود بهداشت دامی حرکت کرده‌اند، در حفظ رشد تولید موفق‌تر بوده‌اند.

نمودار ۲. وضعیت رشد تولید انواع گوشت در چشم‌انداز

(نسبت به ۲۰۲۱-۲۰۲۳ (منبع: OECD/FAO, 2024)

وضعیت مصرف انواع گوشت در جهان:

انتظار می‌رود مصرف جهانی گوشت طیور، خوک، گوشت گاو و گوسفند تا سال ۲۰۳۳ به ترتیب ۱۶ درصد، ۸ درصد، ۱۱ درصد و ۱۶ درصد افزایش یابد. تا سال ۲۰۳۳، به ازای هر نفر، مصرف گوشت حدود ۲ درصد افزایش خواهد یافت و به ازای هر نفر به ۲۸۶ کیلوگرم در سال خواهد رسید. این میزان یک‌سوم نرخ رشد دهه گذشته است.

در سطح جهانی، پس از چین و هند، بیشترین رشد مصرف گوشت در ویتنام، ایالات متحده و برزیل انتظار می‌رود. در اتحادیه اروپا، به دلیل تغییر ترجیحات مصرف‌کننده و مسائل مربوط به زیست‌محیطی، مصرف گوشت گاو، خوک و گوسفند به تدریج جای خود را به گوشت طیور خواهد داد. مصرف جهانی گوشت طیور تا سال ۲۰۳۳ به ۱۶۰ میلیون تن خواهد رسید. افزایش مصرف گوشت طیور در دهه گذشته که به دلیل رشد مصرف در آسیا، به‌ویژه در چین، هند، اندونزی و ویتنام بود، تا سال ۲۰۳۳ ادامه خواهد داشت، اما در سایر مناطق از جمله برزیل، مکزیک، اتحادیه

تهران - بلوار کریمخان زند - انتهای خیابان شهید عضدی (آبان) جنوبی - خیابان رودسر - پلاک ۵

تلفن: ۴۲۹۱۶۰۰۰ نمابر: ۸۸۹۶۶۶۰ کدپستی: ۳۷۳۱۳-۱۵۹۸۶

E-mail: aperi@agri-peri.ac.ir

ECE: ece.aperi@agri-peri.ac.ir

<https://www.agri-peri.ac.ir>